

## یخچال تاریخی حاج نعمت قاسمی

بنای یخچال به شکل دایره‌ای به قطر ۱۱ متر و دارای تنها یک ورودی به عرض تقریبی یک متر از سمت شمال است. قدمت این بنا به اوایل حکومت قاجار می‌رسد و در سال ۱۳۸۷ در فهرست آثار ملی به ثبت رسیده است.

یخچال تاریخی حاج نعمت قاسمی



## راه‌های تاریخی ایوانکی

عبور می‌کرده و به سردره خوار وارد شده و از آنجا به ناحیه خوار می‌رفته است. این راه تا قرون اولیه اسلام مورد استفاده قرار می‌گرفته است. راه دوم که از ورامین به شریف‌آباد و از آنجا به محدوده محوطه اسلامی تپه کهریزک و از آنجا به جنوب روستای گلستانه و سپس به رباط ماری و از آنجا به تپه قبرستان و ملک گور می‌رسیده و پس از عبور از مقابل قهوه‌خانه امیرخانی به تپه باستانی قهوه‌خانه محمدعلی رسیده و به سردره خوار منتهی می‌شده. این راه به جاده شتر معروف بوده و تا قرون ۸ و ۹ هجری مورد استفاده قرار می‌گرفته است.

به لحاظ قرارگیری ایوانکی در مسیر شاهراه اصلی شرق به غرب یا همان جاده ابریشم این ناحیه دارای اهمیت فراوانی بوده و در طول تاریخ مورد گذر لشکریان، کاروانیان و بازرگانان کشورهای مختلف بوده است. مسیر راهی که از شرق به غرب از منطقه ایوانکی عبور می‌کرده در طول قرون و اعصار چندین بار تغییر کرده است. راه اول از منتهی‌البه دشت ایوانکی شروع می‌شده و از ورامین به روستای شور قاضی می‌رسیده و از آنجا به قلعه پیرزن و سپس از مجاورت معدن نمک

آب انبار قدیمی



## کوره آجرپزی سنتی ایوانکی

این کوره برای تأمین آجر مورد نیاز برای احداث پل پهلوی شهر ایوانکی استفاده می‌شده و تمامی آجر پل از طریق این کوره تأمین می‌شده است و بعد از آن نیز کوره سال‌ها دایر بود، اما به مرور متروک شده است. قدمت این کوره بیش از ۱۰۰ سال است و تا حدود ۴۰ یا ۵۰ سال قبل مورد استفاده بوده است. این اثر تاریخی در سال ۱۳۸۷ در فهرست آثار ملی به ثبت رسیده است.

آب انبار قدیمی



حصار تاریخی



## آسیاب‌های آبی

یکی دیگر از جاذبه‌های ایوانکی وجود آسیاب‌های آبی فراوان در اطراف شهر است. حدود ۱۱ آسیاب در این منطقه شناسایی و ثبت شده است. وجود این تعداد آسیاب در منطقه‌ای که تا ۷۰ سال قبل کمتر از ۱۰۰ خانوار جمعیت داشته، بسیار شگفت‌انگیز است. قطعا این تعداد آسیاب برای تأمین آرد مورد نیاز شهر نبوده و مورد استفاده کاروانیان و مسافران مسیری به خراسان قرار می‌گرفته است.

خرابه شهر



## پل پهلوی ایوانکی

در مرکز شهر ایوانکی بنای پل تاریخی وجود دارد که دارای ارزش تاریخی فرهنگی است. این پل احتمالاً در سال‌های ۱۳۱۷ تا ۱۳۱۹ احداث شده است. این پل تاریخی در فهرست آثار ملی به ثبت رسیده است.

## آب‌انبار تاریخی سردره

بنای این آب‌انبار شامل سردر ورودی، پلکان و مخزن آب گنبدی شکل است. آب‌انبار، آب مورد نیاز مسافران عبوری از این منطقه را تأمین می‌کرده و قطعا دارای قدمت بیشتری بوده و در زمان قاجار نسبت به بازسازی آن اقدام شده است. این آب‌انبار تاریخی در سال ۱۳۸۰ در فهرست آثار ملی به ثبت رسیده است.

## قلعه ظهرآباد

در کنار جاده آسفالت ایوانکی به دماوند و در فاصله حدود ۱۴ کیلومتری از روستای کرک، قلعه ظهرآباد واقع شده است. قلعه خشتی دارای ۳ طبقه مجزا است. این قلعه در سال ۱۳۸۱ در فهرست آثار ملی به ثبت رسیده است.

## میراث آقا بزرگ و کلی تاریخ تو در تو

از قلعه و حصار تاریخی شهر ایوانکی تنها بخش کمی از دیوار و یکی از برج‌های آن باقی مانده است. این برج توسط مالک خانه، آقابزرگ با پوسته‌ای از آجر سوراخ‌دار و ملات سیمان پوشانده شده و تنها یادگار قدیم شهر ایوانکی است.

در داخل این حصار حمامی به نام فتحعلی شاهی و چند خانه تاریخی متعلق به دوران زندیه و بعد از آن به خصوص مربوط به زمان قاجار وجود داشت که کلاً تخریب شده است. در داخل کوچه کنار این خانه و در انتهای عرصه آن نیز اثراتی از دیوارهای قطور که با چینه ساخته شده و حدود ۴ متر ارتفاع دارند، وجود حصار قلعه را اثبات می‌کند.

آنچه از مجموعه شواهد، قرآن، تپه‌ها و محوطه‌های باستانی اطراف شهر ایوانکی برمی‌آید، این است که شهر قدیم در محلی به غیر از مکانی که امروز در آن شکل گرفته، قرار داشته است.

احتمالاً محوطه‌هایی نظیر جل‌دره، محوطه باستانی قلعه پایین، محوطه تاریخی ملک گور و تپه لات حسین چال از مکان‌هایی هستند که بخش‌های مختلف شهر قدیم ایوانکی را شکل داده بودند. به خصوص محوطه جل‌دره و قلعه پایین که تقریباً

مسیر تاریخی جاده معدن



امامزاده ابراهیم

